

ISSN: 2146-1961

Karakuş Özdemir, E. & Ömeroğlu, E. (2022). 60-72 Aylık Çocuklar İçin Duyguları Anlama Testi'nin Türkiye Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 13(50), 1478-1493.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.3204>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

60-72 AYLIK ÇOCUKLAR İÇİN DUYGULARI ANLAMA TESTİ'NİN TÜRKİYE UYARLAMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI¹

Ebru KARAKUŞ ÖZDEMİR

Öğrenci, Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye, 2733.ebru@gmail.com

ORCID: 0000-0002-5256-2510

Esra ÖMEROĞLU

Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye, omeroglu@gazi.edu.tr

ORCID: 0000-0002-8005-7474

Gönderim tarihi: 06.02.2022

Kabul tarihi: 14.11.2022

Yayım tarihi: 01.12.2022

Öz

Erken çocukluk döneminden itibaren kazanılmaya başlanan duyguları anlama becerisi, duygusal yeterliliğin kazanılması noktasında büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda Suriyeli mülteci çocuklarında dahil olduğu okul öncesi dönem çocuklarının duyguları anlama becerilerini ölçmek adına geçerli ve güvenilir bir ölçme aracına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu araştırmanın amacı Pons ve Harris (2000) tarafından geliştirilen Test of Emotion Comprehension (TEC)'in, Türkiye'de geçerlik ve güvenirlilik çalışmasının yapılmasıdır. Araştırmanın örneklemini Mersin ili Akdeniz, Toroslar, Mezitli ve Yenişehir merkez ilçelerinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı anasınıflarında öğrenim gören 60-72 aylık çocuklar arasından seçilen 263'ü Türk, 125'i Suriyeli mülteci çocuk olmak üzere toplam 388 çocuk oluşturmaktadır. İlk olarak ölçek üç farklı dil uzmanı tarafından İngilizce'den Türkçe'ye çevrilmiştir. Ardından diğer üç farklı dil uzmanı tarafından İngilizce diline tekrar çevrilmiş ve metinler arasındaki tutarlılığa bakılmıştır. Ayrıca pilot uygulama yapılarak maddelerin anlaşılabilirliği test edilmiştir. Ölçekte çocuklardan gerçekleştirmesi beklenen görevler ise okul öncesi eğitimi ve ölçme değerlendirme alanı uzmanları tarafından değerlendirilmiştir. Araştırma kapsamında yapı geçerliğini belirlemek amacıyla Doğrulamalı Faktör Analizi yapılmıştır. Analizler sonucunda ölçeğin 23 maddelik yedi bileşenden oluşan iki boyutlu yapı sergilediği belirlenmiştir ve kabul edilebilir uyum indekslerinin elde edildiği görülmüştür ($\chi^2/sd=1,84$; RMSEA=0,046; CFI=0,94; TLI=0,90; SRMR=0,10). Faktör yük değerleri incelendiğinde, Dışsal boyutu için değerlerin 0,49 ile 0,95 arasında olduğu; Zihinsel ve Yansıtıcı boyutu için ise 0,21 ile 0,82 arasında olduğu görülmüştür. Testin güvenirliliğine ilişkin bilgileri elde etmek amacıyla McDonald omega katsayısına bakılmış birinci alt boyut için 0,81; ikinci alt boyut için 0,56 ve ölçeğin tamamı için 0,81 olarak kestirilmiştir. Bu sonuçlar "Duyguları Anlama Testi"nin Türkiye'deki çocukların duyguları anlama becerilerinin değerlendirilmesi için geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi dönem, duyguları anlama, geçerlik, güvenirlilik.

¹Bu çalışmada kullanılan veriler doktora tezinden alınmıştır.

TURKISH ADAPTATION OF THE TEST OF EMOTION COMPREHENSION FOR 60-72 MONTHS-OLD CHILDREN: A VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

ABSTRACT

The ability to understand emotions, which has been gained since early childhood, is of great importance at the point of gaining emotional competence. We can consolidate emotional competence of children by defining their emotional competence and making regulations in need from early times. In this direction, a valid and reliable measurement tool is needed to measure the ability in understanding emotions of preschool children including Syrian refugee children. The aim of this study is to conduct the validity and reliability study of the Test of Emotion Comprehension (TEC), developed by Pons and Harris (2000), in Turkey. The sample of the study consist of 388 children 263 of whom are Turkish and 125 are Syrian refuge children who are selected from 60-72 months old children studying in kindergartens affiliated to the ministry of national education in Mersin province Akdeniz, Toros, Mezitli and Yenişehir central districts. First, the scale was translated from English to Turkish by three different linguists. Then, it was translated back into English by three other language experts and the consistency between the texts was checked. In addition, the comprehensibility of the items was tested by making a pilot application. The tasks expected from children in the scale were evaluated by pre-school education and measurement field experts. In order to determine the construct validity within the scope of the research, Confirmatory Factor Analysis was performed. As a result of the analyzes, it was determined that the scale exhibited a two-dimensional structure consisting of seven components with 23 items, and it was seen that acceptable fit indices were obtained ($\chi^2/sd=1.84$; RMSEA=0.046; CFI= 0.94; TLI=0.90; SRMR=0,10). When factor loading values are examined, it was seen that the values for the external dimension are between 0.49 and 0.95; For the Mental and Reflective dimensions, it was found to be between 0.21 and 0.82. In order to obtain information about the reliability of the test, the Mcdonald omega coefficient was examined, 0.81 for the first sub-dimension; 0.56 for the second sub-dimension and 0.81 for the whole scale. These results show that the Test of Emotion Comprehension (TEC) is a valid and reliable tool for assessing children's ability to understand emotions in Turkey.

Keywords: Preschool Period, emotion comprehension, validity, reliability, adaptation.

GİRİŞ

İnsanlarda mutluluk, üzüntü, korku ve öfke olmak üzere dört temel duygu vardır. Tiksinti, şaşkınlık duyguları da öfke ve korku duygularının içinde yer almaktadır (Jack, Garrod ve Schyns, 2014). Temel duygular yalın, sürekli ve hayatta kalma güdüsüyle ilgilidir. Bu duygular çevreden veya kültürle öğrenilmez, evrenseldir (Ekman ve Cordaro, 2011). Duygular evrensel olmakla birlikte gördüğü değer, dışı vurulma biçimi ile şiddet ve yoğunluk gibi unsurları kültürden kültüre farklılık göstermektedir (Smith, 2015). Bilim insanları duyguları evrensel olarak sınıflandırmaktan ziyade, kültürel yönden benzerlik ve farklılıkları üzerinde yoğunlaşmaktadırlar (Tsai, 2019). Biyolojik ya da kültürel kökenli oluşundan bağımsız olarak duygular birçok işleve sahiptir. Frijda ve Parrott (2011)'e göre duygular, kritik durumlarda harekete geçmeyi kolaylaştıran yaşamsal öğelerdir. Örneğin korku duygusuyla hayatta kalmak için eylemde bulunurken, sevgi duygusu bireylerin birbirleriyle arasında oluşan bağı kuvvetlendirebilir. Tiksime duygusu, tehlikeli bir durumdan bireyi uzaklaştırabilirken; yaptığı işi merak ve heves duygusuyla yapan kişi utanç, bıkkınlık gibi duygular yaşayanlara göre daha yaratıcı ve verimli şekilde işine devam edebilir. Böyle durumlarda biyolojik özelliğin yanı sıra, yaşam deneyimleri ve öğrenmeler duyguların tecrübe edilmesinde önemlidir (Frijda ve Parrott, 2011). Kişi duyguları sayesinde sosyal yaşamdaki ilişkilerini sürdürebilmekte, değiştirebilmekte ya da sonlandırabilmektedir (Campos, Walle, Dahl ve Main, 2011).

Çocukların duygularının farkında olması duygusal yeterlik için en temel koşullardan biri olarak görülür (Southam - Gerow, 2014). Çünkü duygular, bireyin ve onun sosyal çevresi arasındaki ilişkinin nasıl sürdürüleceğini veya nasıl değiştirilmesi gerektiğini belirler. Bu noktada bireylerin duyguları anlama becerisine sahip olmaları önemlidir.

Duyguları anlama becerisi duygusal yeterliğin merkezindedir (Denham ve Burton, 2003). Çünkü çocuklar duyguları tanımada yeterlik kazandıkça empati, bakış açısı alma ve duygu düzenleme becerilerini kazanmaya açık hale gelmektedirler (Webster-Stratton ve Reid, 2004). Duyguları anlama becerisi, kişinin kendisinin ve diğerlerinin duygularıyla ilişkili sözel ya da sözel olmayan ifadeleri anlamaktır (Denham, Copeland, Strandberg, Auerbach ve Blair, 1997). Erken yaşlardan itibaren gelişmekte olan duyguları anlama becerisi duygusal gelişimin önemli bileşenlerinden biridir ve bu becerinin kritik temelleri bebeklik ve erken çocukluk çağı boyunca atılmaktadır (Thompson ve Lagattuta, 2006). Okul öncesi çağındaki çocukların duygusal yeterliklerinin en yaygın şekli çocuğun duyguları anlamasını içerir. Duyguları anlayan çocuğun mutlu, üzgün, kızgın ve korkmuş duygularını tanımlamaları ve yüz ifadeleri ile doğru biçimde eşleştirmeleri beklenir (Colwell ve Hart, 2006). Bu dönemde çocuklar onlara anlatılan hikayelerde mutluluk, üzüntü gibi duyguları, hangi durumların bu duyguları uyandırabileceğini, yüz ifadelerinin hangi duyguları temsil ettiğini, başkalarının duygularını değiştirebilmek için kendi duygularını kullanabileceklerini, duyguların insanların davranışlarını değiştirebildiğini kolaylıkla anlayabilmektedirler (Santrock, 2012).

Duyguları anlama düzeyi yüksek olan çocuklar, yaşadıkları olaylar karşısında hissedecekleri duygusal tepkiyi daha uygun ve daha kabul görür şekilde ifade etmektedirler (Kuyucu ve Tepeli, 2013). Çünkü duygularını anlayan çocuklar, olumlu ve olumsuz duygularıyla baş etme yöntemlerini geliştirirler (Southam-Gerow, 2014).

Çocukların duyguları anlama becerileri geliştikçe sosyal problem çözme becerileri de gelişmektedir (Yılmaz, 2012). Çocuğun arkadaşlarıyla kurduğu ilişkinin devamı için onların duygularını anlayabilmesi gerekmektedir. Çünkü karşıdaki kişinin duygularını doğru anlamak ona vereceği tepkiyi de etkileyeceğinden sağlıklı bir ilişki kurulabilmesi bakımından önemlidir (Dunn ve Hughes, 1998). Tüm bu nedenler göz önüne alındığında duyguları anlama becerilerinin erken yaşlardan itibaren çocuklara kazandırılması büyük önem taşımaktadır.

Okul öncesi dönem çocuklarının duyguları anlama becerilerini test etmek amacıyla yapılan çalışmaların birçoğunda Denham (1986) tarafından geliştirilen “Denham’s Affect Knowledge Test (AKT)-Denham Duygu Anlama Testi”nin kullanıldığı görülmektedir. Ancak mülteci çocukların da duygu anlama becerilerini ölçmeye yönelik herhangi bir uyarlama çalışması yapılmamıştır. Test of Emotion Comprehension (TEC) Duyguları Anlama Testi (2000), yirmiden fazla dile çevrilerek uyarlama çalışmaları yapılmıştır (Rocha ve diğerleri, 2015). Bu ölçeğin hem ülkemizdeki Türk çocuklar için hem de mülteci çocuklar için uyarlaması yapılarak alanda yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırma kapsamında “Duyguları Anlama Testi” Test of Emotion Comprehension (TEC) okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-72 aylık Türk ve mülteci çocukları için geçerli ve güvenilir bir araç mıdır? sorularına cevap aranacaktır.

YÖNTEM

Araştırmanın modeli

Pons ve Harris (2000) tarafından geliştirilen Test of Emotion Comprehension (TEC) Duyguları Anlama Testi’nin geçerlik ve güvenirlik çalışmasının yapılmasında nicel araştırma desenlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Bu model evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tamamını veya evrenden alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama modelidir (Karasar, 2015).

Evren-Örneklem

Evren

Çalışmanın evren ve örneklemini belirleyebilmek için Mersin İl Göç İdaresi Müdürlüğü ve Mersin İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden ilçe bazında 60-72 aylık Türk ve Suriyeli çocukların sayıları elde edilmekle birlikte, çalışmanın gerçekleştirileceği Mersin ili Akdeniz, Mezitli, Toroslar ve Yenişehir merkez ilçelerinde yer alan okullarda kayıtlı olan çocuk sayıları tek tek okullar aranarak elde edilmiştir. İlçelerde bulunan çocuk sayıları Tablo 1’ de verilmiştir.

Tablo 1. İlçe Bazında Türk ve Suriyeli Çocukların Dağılımı

İlçeler	Türk Çocuklar	Suriyeli Çocuklar
Akdeniz	2787	482
Mezitli	1931	199
Toroslar	4808	216
Yenişehir	3353	117
Toplam	12879	1014

Tablo 1’de görüldüğü üzere çalışmada Türk ve Suriyeli çocuklar için iki farklı evren belirlenmiştir. Çalışmanın evrenini 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Mersin ili merkez ilçelerinde Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı olarak hizmet veren bağımsız anaokulları, ilkokul ve ortaokul bünyesindeki anasınıflarına devam eden 60-72 aylık 12879 Türk ve 1014 Suriyeli çocuk oluşturmaktadır.

Örneklem

Türk çocuklar için örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde minimum örneklem büyüklüğü belirleme formülünden yararlanılmıştır. Formülün uygulanmasında minimum örneklem büyüklükleri güven düzeyi 0,95 alınmıştır. Bu güven düzeyine karşılık gelen tablo değeri 1,96 olarak belirlenmiş ve minimum örneklem büyüklüğünün hesaplanmasında standart sapma 0,5 olarak ele alınmıştır. Ayrıca doğruluk derecesi 0,05 olarak ele alınmıştır. Türk çocuklar için minimum örneklem büyüklüğü (373) olarak belirlenmiştir. Suriyeli çocuklar için örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde yine aynı formülden yararlanılmıştır. Suriyeli çocuklar için minimum örneklem büyüklüğü (279) olarak belirlenmiştir. Daha sonra hem Türk hem de Suriyeli çocuklar için ilçelerden ölçeğin uygulanacağı çocuk sayısını belirlemek amacıyla tabakalı örnekleme yapılmıştır.

Buna göre tabakalı örnekleme yapılarak ilçe bazında ölçeğin uygulanacağı Türk ve Suriyeli çocuk sayısı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. İlçe Bazında Ölçeğin Uygulandığı Türk ve Suriyeli Çocuk Sayısı

İlçeler	Türk Çocuklar	Suriyeli Çocuklar
Akdeniz	80,82 ≈ 81	132,62 ≈ 133
Mezitli	55,999 ≈ 56	54,725 ≈ 55
Toroslar	139,43 ≈ 139	59,4 ≈ 59
Yenişehir	97,23 ≈ 97	32,175 ≈ 32
Toplam	373	279

Tablo 2’de belirlendiği üzere Mersin ilinin Akdeniz ilçesinden 81, Mezitli ilçesinden 56, Toroslar ilçesinden 139 ve Yenişehir ilçesinden 97 Türk çocuğa test uygulanması gerekmektedir. Belirtilen sayılarda çocuğa ulaşmak için okulların seçiminde tesadüfi örnekleme yapılmıştır. Tesadüfi örnekleme yöntemi ile Akdeniz ilçesinde bulunan 4 okul, Mezitli ilçesinde 3 okul, Toroslar ilçesinde bulunan 6 okul ve Yenişehir ilçesi için 5 okul seçilmiştir. Bu okullardan öğrenci seçiminde ise yine tabakalı örnekleme yapılmıştır.

Suriyeli çocuklar için ise, ilçelerdeki hangi okullarda buldukları bilinmediği için o ilçelerdeki okullarla tek tek görüşülerek Suriyeli çocuk sayıları tespit edilmiştir. Buna göre Tablo 2’de belirlendiği üzere Mersin ilinin Akdeniz ilçesinden 133, Mezitli ilçesinden 55, Toroslar ilçesinden 59 ve Yenişehir ilçesinden 32 Suriyeli çocuğa test uygulanması hedeflenmiştir. Ölçeğin pilot uygulamasında karşılaşılan durumlar neticesinde Suriyeli çocuklarla da uygulama yapabilmek için bir ölçüt belirlenmiş, uygulamanın Türkçe bilen Suriyeli çocuklarla yapılması koşulu dikkate alınmıştır. Bu doğrultuda amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yapılmıştır. Belirlenen kriterlere uygun çocuk bulabilmek için Akdeniz ilçesinde 13 okula, Mezitli ilçesinde 10 okul, Toroslar ilçesinde 18 okul, Yenişehir ilçesinde 12 okul, bütün ilçelerden ise toplamda 53 okul belirlenmiştir. Çalışma kapsamında araştırmaya toplamda 439’u Türk ve 213’ü Suriyeli olmak üzere 652 çocuk katılmıştır. Ölçekte yer alan beş kontrol maddesi incelendiğinde, ilgili kontrol maddelerine yanlış cevap veren çocuklar analiz dışı

birakılmıştır. Bu durumda 349'u Türk ve 126'sı Suriyeli olmak üzere toplamda 475 çocuğun verileri ile analizlere devam edilmiştir. Ancak Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılmadan önce "person-fit" istatistiği ile veride uyum göstermeyen çocuk verileri analiz dışı bırakılmıştır. "Person-fit" istatistiği, testlere veya anketlere verilen bireysel tepki örüntülerinin örneklemedeki diğer yanıtlayıcılar veya belirli bir madde tepki kuramı modeline göre makul olup olmadığının değerlendirilmesine olanak tanımaktadır (Meijer ve Sijtsma, 2001). "Person-fit" istatistiğine bağlı olarak veriler çıkarıldıktan sonra geriye 388 çocuk verisi kalmıştır. Alanyazında faktör analizi yapılabilmesi için en az 200 örneklem sayısının ya da testteki madde sayısının 10 katı kadar veri olması önerilmektedir (MacCallum, Widaman, Zhang ve Hong, 1999). Bu durumda faktör analizi için yeterli sayıda çocuğun verisinin olduğu ifade edilebilir.

Araştırmaya katılan 388 çocuğun 263'ü Türk, 125'i Suriyelidir. Ancak bu çocuklardan 94'ü Suriye'de doğmuştur. Çocukların 203'ü kız 185'i erkektir. Çocuklardan 126'sı ilk sırada doğmuş olup, 151'i son çocuktur ve çocukların 39'u tek çocukken, 79'u 4 ve üzerinde kardeşe sahiptir. Türkiye'de kaldıkları süreye bakıldığında Suriyeli çocuklardan 12'sinin ülkemizde ilk yıllarında oldukları, 40'ının ise 5 yıldan uzun süredir Türkiye'de yaşadıkları belirlenmiştir. Suriyeli çocukların evinde konuşulan dile bakıldığında büyük çoğunluğun, 109 çocuğun ailesinde Arapça konuşulurken; Kürtçe konuşulan ailelerin sayısının 17 olduğu görülmüştür. Bu ailelerin 41'inin evinde Türkçe bilen kimsenin olmadığı; 79'unun evinde Türkçe bilen aile fertlerinin olduğu ve genelde bunların evdeki kardeşler olduğu belirlenmiştir. Araştırmada yer alan çocukların anne ve babalarına ait kişisel bilgilere göre annelerin 24'ünün 25 yaşından küçük olduğu, 168'inin 32-38 yaş aralığında olduğu 3'ünün de 46 yaştan büyük olduğu; babaların 2'sinin 25'den küçük 165'inin 32-38 yaş aralığında olduğu 14'ünün de 46 yaştan büyük olduğu görülmüştür. Annelerin 28'inin okuma-yazma bilmedikleri, 120'sinin üniversite mezunu olduğu; babaların 7'sinin okuma-yazma bilmedikleri, 135'inin üniversite mezunu olduğu belirlenmiştir. Annelerin 129'u çalışıyor, 257 si çalışmıyor; babaların ise 26'sı çalışmıyor. Annelerin 246'sı ev hanımı, 74'ü memur, 17'si işçi, 50'si ise serbest meslek grubunda yer alırken; babaların 1'i ev hanımı, 80'i memur, 88'i işçi, 1'i emekli, 206'si ise serbest meslek grubunda yer aldığı görülmektedir.

Veri toplama araçları

Bu bölümde veri toplama araçları olan Kişisel Bilgi Formu ile Test of Emotion Comprehension (TEC) Duyguları Anlama Testine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmaya katılan çocuklar ve ailelerine yönelik olarak Kişisel Bilgi Formu oluşturulmuştur. Bilgi formunda çocuğun cinsiyeti, uyruğu, doğum yeri, kardeş sayısı ve doğum sırası; ailelere yönelik olarak ise evde konuşulan dil, Türkçe bilme durumları, öğrenim durumları, Türkiye'de bulunma süreleri ve meslekleri hakkında sorular bulunmaktadır.

Test of Emotion Comprehension (TEC) Duyguları Anlama Testi

Bu ölçme aracı, Pons ve Harris (2000) tarafından geliştirilmiştir. Orijinalinde İngilizce dilinde hazırlanan test, 3-11 yaşları arasında çocuklara bireysel olarak uygulanmaktadır. Yaşla birlikte duyguları anlamının geliştiği düşüncesinden yola çıkılarak oluşturulan testin dışsal, zihinsel, yansıtıcı olmak üzere üç alt boyutu bulunmaktadır. Her boyut üçer tane olmak üzere dokuz bileşenden oluşmaktadır. Duyguları tanıma, dış etkenler, istekler, inanışlar, hatırlatıcılar, düzenlemeler, görünüm ve gerçeklik, karmaşık, ahlak olarak belirtilen bu bileşenlerin eş zamanlı olarak değerlendirilmesiyle, bu bileşenlerin gelişimini ve birbirleriyle olan ilişkilerini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Dışsal alt boyutunda çocukların duyguları tanıması, olaylar ve istekler karşısında duygularını ifade etmesine yönelik maddeler bulunmaktadır. Zihinsel alt boyutunda duyguların görüldüğü gibi olmadığı, çocuğun inandıkları ve hatırladıkları hakkında duygularını ifade etmesiyle ilgili maddeler yer almaktadır. Yansıtıcı alt boyutunda ise çocuğun öz düzenleme, duygularını düzenleme ve karmaşık duygularını ifade etmesine yönelik maddeler bulunmaktadır.

26 maddeden oluşan testin kız ve erkek çocuklar için iki farklı kitap formu mevcut olup, maddeler giderek zorlaşan sabit bir düzende ilerlemektedir. Kız ve erkek çocuk için hazırlanan kitapta test maddeleri aynı olmakla birlikte karakter ismi ve resimleri değişiklik göstermektedir. Test materyalleri, her sayfanın üst kısmında bulunan resimli karikatür hikayesine sahip bir A4 resimli kitabından oluşmaktadır. Her hikayenin altında karikatür yüz ifadeleri olarak temsil edilen dört duygu ifadesi bulunmaktadır. Çocuktan bir ifadeyi işaretlemesi beklenmektedir. (Test bileşenlerinden birincisinde, istisnai olarak hikaye kullanılmamaktadır). Bu dört duygu ifadesi iki olumsuz duygu (üzgün/korkmuş, üzgün/kızgın veya korkmuş/kızgın), iki olumlu duygu (mutlu/normal) olarak belirlenmiş olup, cevaplar test maddeleri devam ettikçe bu duygular birbiri arasında sistematik olarak değişmektedir. Çocukların ilgisini korumak amacıyla bazı maddelerde gizli bir nesneyi ya da yarattığı ortaya çıkarmaları için kapağı kaldırmaları istenmektedir. Test her bir çocuğa bireysel olarak uygulanmaktadır. Testi uygularken ses tonunun duygusal bakımdan nötr olmasına, çocuğun verdiği cevapları kanıtlamasını istememeye dikkat edilmelidir, bununla birlikte çocuktan cevabı eliyle göstermesi beklenirken, isimlendirmesi ise şart koşulmamaktadır. Testin değerlendirilmesinde ikili bir kodlama sistemi kullanılmaktadır. Yanlış yanıtlara ya da boş bırakılan maddelere "0" puan verilirken doğru yanıtlara "1" puan verilmektedir. Test değerleri 0 ile 9 puan arasında değişmektedir.

Uyarlama Çalışması

Test of Emotion Comprehension (Duyguları Anlama Testi) Çeviri Süreci

Özgün formu İngilizce olan ölçeğin Türk ve Suriyeli çocuklara uyarlamasını yapmak amacıyla ilk olarak İngiliz dilinde uzman ve eğitim alanında çalışan bağımsız üç çevirmen tarafından Türkçe'ye çevrilmesi sağlanmıştır. Sonra Türkçe'ye çevrilen test, İngiliz dilinde uzman diğer üç farklı çevirmen tarafından tekrar İngilizce'ye çevrilmiş ve formun çevirisi ile orijinali arasındaki tutarlılığa bakılmıştır. Akabinde Türkçe'ye çevrilen formlar bir Türk Dili uzmanı tarafından ifadelerin anlaşılabilirliği açısından incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılarak forma son şekli verilmiştir.

Türkçe'ye çevirisi yapılan formda yer alan maddelerin Türk kültürüne ve 60-72 aylar arasında olan çocuklara uygunluğunu değerlendirmek amacıyla dört okul öncesi eğitim alan uzmanı ve bir ölçme değerlendirme alan

uzmanı olmak üzere beş kişilik bir grup uzmanın görüşlerine sunulmuştur. Uzmanlardan 60 - 72 aylar arasında olan çocuklar için testte yer alan ifadelerin ve resimlerin araştırmanın amacına, yaş grubunun gelişimsel özelliklerine uygun olup olmadığını değerlendirmeleri istenmiştir. Bu amaçla “Uzman Görüşü Değerlendirme Formu” hazırlanmıştır. Bu formda ölçeğin kız ve erkek çocuk için olan iki ayrı orijinal formu ile, resimleri ve Türkçe’ye çevirisi yapılmış hali sunulmuştur. Uzmanlardan ölçeğin her bir maddesiyle ilgili olarak “uygun”, “uygun değil” ve “düzeltmeli” şeklinde değerlendirmeleri istenmiş, düzeltilmesini istedikleri maddelere yönelik açıklamalarını bu bölüme yazmışlardır. Sonrasında testte yer alan maddelere ilişkin uzman görüşleri arasında uyum olup olmadığı incelenmiş, uzmanlar arası uyum katsayısına bakılmıştır. Uzmanlardan alınan dönütler neticesinde teste son hali verilmiştir.

Pilot Çalışma Süreci

60-72 aylık 10 çocuk üzerinde, ölçme aracındaki ifadelerin ve resimlerin anlaşılabilirliğini değerlendirmek ve ortalama uygulama süresi hakkında fikir edinmek amacıyla pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama için seçilen çocuklar Mersin ili Yenişehir ilçesindeki anasınıflarından tesadüfi olarak belirlenmiştir. Okul idarecilerinden randevular alınıp, yüz yüze görüşülerek araştırmaya ilişkin gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır. Öğretmenlere açıklama yapılmış ve daha sonra testin uygulanması için gönüllülük esasına dayalı olarak öğretmenlerin uygun bulunduğu ortamlarda çocuklarla görüşülmüştür. Pilot çalışma sonrasında çocukların test maddelerini genel olarak anlayabildiği belirlenmiştir ancak bazı ifadelerde yeniden değişiklik yapılmasına karar verilmiştir. Test ortalama on beş dakika kadar bir sürede uygulanmıştır.

Veri toplama süreci

Duyguları Anlama Testinin uygulanabilmesi için Gazi Üniversitesi Etik Komisyonundan; Mersin İl Göç İdaresi ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden resmi izinler alınmıştır. Ardından okullardan gerekli randevular alınmış, okul idarecileriyle yüz yüze görüşülerek çalışma hakkında bilgilendirme yapılmış, izinleri talep edilmiştir. Sınıf öğretmenleri test hakkında önceden bilgilendirilmiştir. Okulların bazılarında Suriyeli çocukların yeterli derecede Türkçe bilmedikleri görülmüş ve bu okullarda uygulama yapılmamıştır. Uygulamaya başlamadan önce testin uygulanacağı ayrı bir oda belirlenmiş, odanın yeterince aydınlık ve gürültüden uzak olmasına özen gösterilmiş, çocukların dikkatini çekecek uyaranlar ortadan kaldırılmış, karşılıklı oturulabilecek masa sandalye ayarlanmış, ortamda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Daha sonra sınıflara gidilerek çocuklarla uygulama öncesinde tanışılmış ve gönüllülük esasına uygun olarak katılım sağlamaya özen gösterilmiştir. Hazırlıkların ardından çalışmanın örneklemini oluşturan çocuklar sırayla uygulama yapılacak odaya getirilmiştir. Araştırmacı öncelikle çocuklara kendini tanıtmış, çocuklarla sohbet ederek tanışmış, test hakkında bilgi vererek onlarla oyun oynayacağını söylemiştir. Ardından test araştırmacı tarafından çocuğa yönergeler verilerek uygulanmıştır. Uygulama esnasında çocuğun performansı ölçeğin puanlama sayfasında ayrılan ilgili bölüme kaydedilmiştir. Uygulama her çocuk için ortalama olarak 15 dakika sürmüştür. Uygulamanın tamamlanması ve çocuğun ortamdaki ayrılmasıyla araştırmacı ihtiyaç durumunda puanlama sayfasına genel olarak çocuğa dair notlarını kaydetmiştir. Ayrıca çocuğun öğretmeniyle yüz yüze görüşülerek kişisel bilgi formu okuldan ayrılmadan önce doldurulmuştur. Test bütün okullarda aynı şekilde uygulanmıştır.

Verilerin analizi

Ölçme aracından elde edilen verilerin hedeflenen yapıyı ne derece ölçtüğünün belirlenmesi amacıyla, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır (Crocker ve Algina, 1986, s. 230-232). DFA, sosyal ve davranışsal alanlarda yapı geçerliliği çalışmalarında öncelikli ve önemli bir araçtır (Brown, 2015, s.2). DFA için Mplus 8 paket programı kullanılmıştır. Ölçek maddelerinin ikili kodlanan veri olması nedeniyle kestirim yöntemi olarak “WLSMV” yöntemi kullanılmıştır.

BULGULAR**Duyguları Anlama Testi Test of Emotion Comprehension (TEC)’in geçerlik çalışması**

Araştırmada kullanılan Duyguları Anlama Testi’nin geçerlik çalışmalarının yapılmasında kapsam geçerliği, görünüş geçerliği ve yapı geçerliği teknikleri kullanılmıştır.

Kapsam Geçerliği: Araştırmada Duyguları Anlama Testi’nin kapsam geçerliğini belirlemek amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Ölçme aracındaki her bir maddenin ölçmeyi hedeflediği özellikleri yeterli düzeyde temsil etme gücü, kapsam geçerliği ile ilgilidir. Ölçekte yer alan maddelerin ölçme amacına uygun olup olmadığı uzman görüşü alınarak saptanabilir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013). Bu araştırmada kapsam geçerliğini sağlamak için dört okul öncesi eğitimi alan uzmanı ve bir ölçme değerlendirme alan uzmanı olarak çalışan beş kişilik bir uzman grubu belirlenmiştir. Uzmanlardan kapsam geçerliği için her bir maddeyi anlam ve ifade açısından, yaşa uygunluk açısından ve ölçme aracına uygunluk açısından “uygun” “düzeltmeli” ve “uygun değil” şeklinde değerlendirmeleri istenmiş; şayet düzeltilmesini istedikleri madde bulunuyorsa, bu maddelere yönelik açıklamalarını yazmaları istenmiştir. Akabinde testte yer alan maddelere ilişkin uzman görüşleri arasında uyum olup olmadığı incelenmiş, uzmanlar arası uyum katsayısına bakılmıştır. Yapılan istatistiksel işlemler sonucu uzmanların verdiği değerlendirmelerin Fleiss Kappa katsayı değeri $k=0,821$ olarak hesaplanmıştır. Buna göre Uzman Görüşü Değerlendirme Formu için uzmanlar arasında neredeyse mükemmel yakın uyuma olduğu belirlenmiştir. Bütün bu çalışmaların devamında uzman görüşlerine göre, testin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır. Testte yer alan İngilizce özel isimler, Türkçe özel isimlerle; resimli duygu ifadelerinden ‘normal’ ifadesi, ‘iyi’ ifadesi ile; ‘kola’ ifadesi, ‘meyve suyu’ ifadesi ile değiştirilmiş ve ölçeğe son şekli verilmiştir.

Görünüş Geçerliği: Bu araştırmada görünüş geçerliği sağlayabilmek için yine aynı alan uzmanlarından ölçeğin maddelerinin içerik ve görsellerini gözden geçirmeleri istenmiştir. Bir ölçeğin görünüş geçerliğine sahip olması için, o ölçeğin her bir maddesinin hedeflenen özelliği ölçüyor görünmesi gerekmektedir (Ercan ve Kan, 2004). Araştırmada pilot çalışma kapsamında 60-72 aylık 10 çocuğa test uygulanmış, görünüş geçerliğine bakılmıştır. Çocuklara anlatılan hikayelerin içeriklerinin bazılarında uzmanların görüşleri doğrultusunda değişiklikler yapılmıştır. Örneğin testin yirmi birinci maddesinde, ‘Can kavanozun kapağına dokunuyor fakat kendine hakim oluyor ve kapağı açmıyor.’ ifadesi yerine ‘Can kavanozun kapağına dokunuyor fakat kendini durdurmayı başarıyor ve kapağı açmıyor.’ denmiştir. Yine bu maddede ‘Can kavanozun kapağını açmadığı için nasıl hissediyor? - Kendine hakim olduğu için mutlu mu hissediyor?’ ifadesi yerine ‘Can kendini durdurmayı başarıp

kavanozun kapağını açmadığı için nasıl hissediyor?’ - Kendini durdurmayı başardığı için mutlu mu hissediyor?; gibi değişiklikler yapılmıştır. Ayrıca çocuklarla yapılan görüşmeler sonucunda çocukların hikayelerin altında yer alan karikatür yüz ifadelerini anlayabildikleri belirlenmiştir.

Yapı Geçerliliği: Araştırma kapsamında yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi Teknikleri (DFA) gerçekleştirilmiştir. Orijinal testte üç alt boyut bulunmaktadır ve her boyut üçer tane olmak üzere dokuz bileşenden oluşmaktadır. Testin 26 maddelik yapısının doğrulanıp doğrulanmadığı doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile incelenmiştir.

DFA, sosyal ve davranışsal alanlarda yapı geçerliliği çalışmalarında öncelikli ve önemli bir araçtır (Brown, 2015, s.2). Ölçek maddelerinin ikili kodlanan veri olması nedeniyle kestirim yöntemi olarak “WLSMV” yöntemi kullanılmıştır. İlk olarak üç boyutlu dokuz bileşenden oluşan yapı test edilmiştir. Ancak dördüncü ve sekizinci bileşenin uygun faktör yük değeri vermemesi nedeniyle bu bileşenler analiz dışı bırakılmıştır. Ayrıca ikinci ve üçüncü boyutlar aynı yapı altında toplanmış ve bu boyutun adına da Zihinsel ve Yansıtıcı denmiştir. Testin ilk boyutu olan dışsal boyutu tanıma, dış etkenler ve istekler bileşenlerinden oluşurken; ikinci boyutu olan Zihinsel ve Yansıtıcı ise hatırlatıcılar, düzenlemeler, görünüm ve gerçeklik, ahlaki bileşenlerinden oluşmaktadır. Böylece yedi bileşenden oluşan iki boyutlu yapı test edilmiştir. Kurulan ölçme modelinin değerlendirilmesinde χ^2 /sd , RMSEA, CFI, TLI ve SRMR değerleri incelenmiştir. DFA sonucu elde edilen uyum indekslerinin yanı sıra faktör yük değerleri de incelenmektedir ve faktör yük değerlerinin 0,32’den büyük olması beklenir. Faktör yük değerinin 0,71 ve üstü olması mükemmel, 0,63 olması çok iyi, 0,55 olması iyi, 0,45 olması vasat ve 0,32 olması zayıf olarak değerlendirilir (Tabachnick ve Fidell, 2007, s. 654).

Öncelikle Duyguları Anlama Testi için yedi bileşenden oluşan iki boyutlu yapının test edilmesi amacıyla DFA gerçekleştirilmiştir. Uyum indekslerinin mükemmel uyum ve kabul edilebilir uyum değerlerine ilişkin bilgiler ile analiz sonuçları Tablo 1’de sunulmuştur (Hooper, Coughlan ve Mullen, 2008; Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller, 2003).

Tablo 3. Model Uyum İndeksleri İçin Değerlendirme Kriterleri ve Analiz Sonuçları

Uyum İndeksi	χ^2/df	RMSEA	CFI	TLI (NNFI)	SRMR
Mükemmel Uyum	$0 \leq \chi^2/df \leq 2$	$0 \leq RMSEA \leq 0,05$	$0,95 \leq CFI \leq 1,00$	$0,95 \leq TLI (NNFI) \leq 1,00$	$0 \leq SRMR \leq 0,05$
Kabul Edilebilir Uyum	$2 \leq \chi^2/df \leq 3$	$0,05 \leq RMSEA \leq 0,10$	$0,90 \leq CFI \leq 0,95$	$0,90 \leq TLI (NNFI) \leq 0,95$	$0,05 \leq SRMR \leq 0,10$
Elde Edilen Sonuç	1,84	0,046	0,94	0,90	0,10
Yorum	Mükemmel uyum	Mükemmel uyum	Kabul edilebilir uyum	Kabul edilebilir uyum	Kabul edilebilir uyum

Tablo 3’e göre değerler incelendiğinde, ölçme modeli için yedi bileşenden oluşan iki boyutlu yapının doğrulandığı ve kabul edilebilir uyum indekslerinin elde edildiği görülmektedir ($\chi^2/sd=1,84$; RMSEA=0,046; CFI=0,94; TLI=0,90; SRMR=0,10).

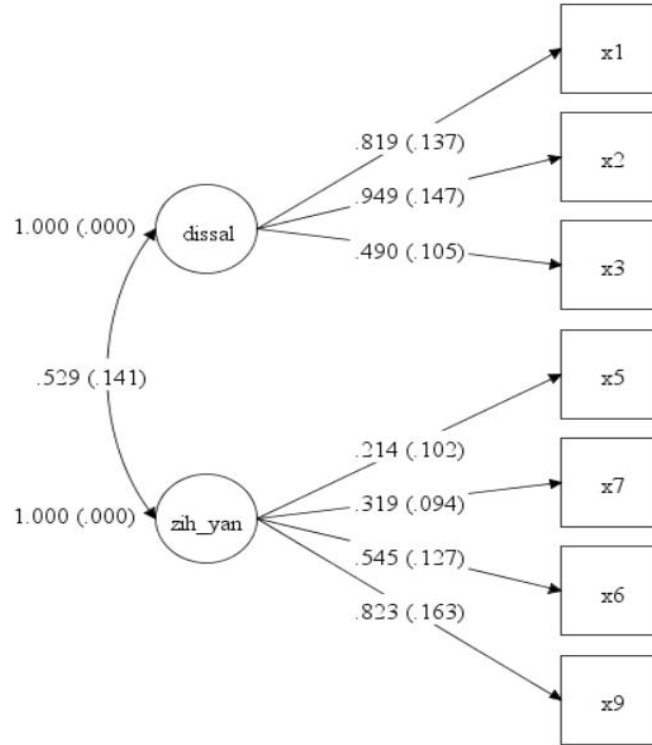
Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucu elde edilen standartlaştırılmış faktör yük değerlerine ilişkin sonuçlar Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. Standartlaştırılmış Faktör Yük Değerleri

Alt Boyutlar	Bileşenler	Faktör yük değerleri
Dışsal alt boyutu	B1	0,82
	B2	0,95
	B3	0,49
Zihinsel ve Yansıtıcı alt boyutu	B5	0,21
	B6	0,55
	B7	0,32
	B9	0,82

Tablo 4’de faktör yük değerleri incelendiğinde, dışsal boyutu için değerlerin 0,49 ile 0,95 arasında olduğu; Zihinsel ve Yansıtıcı boyutu için ise 0,21 ile 0,82 arasında olduğu görülmektedir. Beşinci bileşen için faktör yük değerinin alt sınırda olduğu görülmektedir ancak maddenin incelenmesinin ardından ölçme aracında kalmasına karar verilmiştir.

Analiz sonucu elde edilen Path diyagramı Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. Path Diyagramı

Şekil 1’deki Path diyagramı incelendiğinde Dışsal boyutundaki maddelerin sırasıyla ,82; ,95 ve ,49 faktör yük değerine sahip olduğu; Zihinsel ve Yansıtıcı boyutundaki maddelerin ise sırasıyla ,21; ,32; ,55 ve ,82 faktör yük değerine sahip olduğu; yani test maddelerinin uygun faktör yük değerine sahip olduğu görülmektedir.

Güvenirlilik sonuçları

Ölçme aracından elde edilen verilerin geçerliğinin test edilmesinin ardından güvenirliliğinin belirlenmesi amacıyla McDonald omega (ω) güvenirlilik katsayısı hesaplanmıştır. McDonald omega katsayısı ölçümler konjenerik

olduğundan Cronbach alpha katsayısına göre daha doğru sonuçlar üretmektedir (Yurdugül, 2006). Konjenerik ölçüm, madde faktör yüklerinin eşit olmadığı durumdur. Bu nedenle bu çalışma kapsamında Duyguları Anlama Testinden elde edilen verilerin güvenilirliğinin belirlenmesinde McDonald omega katsayısı hesaplanmıştır. Omega katsayısının hesaplanmasında kullanılan formül şu şekildedir (Lucke, 2005; Yurdugül, 2006):

Güvenirlik katsayısı 0 ile 1 arasında değerler alabilmekte ve 1'e yaklaştıkça güvenilirliğin yüksek olduğunu göstermektedir (McDonald, 1985; Yurdugül, 2006). Güvenirlik katsayısının yorumlanmasında: 0,50'den düşük olması düşük güvenilirlik; 0,50 ile 0,80 arasında olmasında orta düzeyde güvenilirlik; 0,80'den fazla olması ise yüksek güvenilirliği ifade etmektedir (Salvucci, Walter, Conley, Fink ve Saba, 1997).

Ölçme aracından elde edilen verilere ilişkin McDonald omega katsayısı ise birinci alt boyut için 0,81; ikinci alt boyut için 0,56 ve ölçeğin tamamı için 0,81 olarak kestirilmiştir. Güvenirlik katsayısında 0,50'nin alt sınırı olarak kabul edildiği göz önünde bulundurulduğunda ölçekten elde edilen verilerin güvenilir olduğu yorumu yapılabilir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmada 3-11 yaşları arasında çocukların duyguları anlamalarına yönelik olarak Pons ve Harris (2000) tarafından geliştirilen Test of Emotion Comprehension (TEC) Duyguları Anlama Testi'nin Türkçe'ye uyarlama geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarından elde edilen bulgular, ölçeğin 23 maddelik halinin geçerli ve güvenilir bir biçimde kullanılabileceğini göstermektedir. Testin kapsam geçerliği sonuçları incelendiğinde testte yer alan maddelere ilişkin Fleiss Kappa katsayı değeri $k=0,821$ olarak hesaplanmıştır. Buna göre Uzman Görüşü Değerlendirme Formu için uzmanlar arasında neredeyse mükemmel yakın uyuma olduğu belirlenmiştir.

Araştırma kapsamında yapı geçerliğini belirlemek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılmıştır. 24 maddelik testin orijinalinde üç alt boyut bulunmakta olup, her boyut üçer tane olmak üzere dokuz bileşenden oluşmaktadır. Ancak dördüncü ve sekizinci bileşenin uygun faktör yük değeri vermemesi nedeniyle bu bileşenler analiz dışı bırakılmıştır. Ayrıca ikinci ve üçüncü boyutlar aynı yapı altında toplanmış ve bu boyutun adına da Zihinsel ve Yansıtıcı denmiştir. Testin ilk boyutu olan dışsal boyutu tanıma, dış etkenler ve istekler bileşenlerinden oluşurken; ikinci boyutu olan Zihinsel ve Yansıtıcı hatırlatıcılar, düzenlemeler, görünüm ve gerçeklik, ahlaki bileşenlerinden oluşmaktadır. Böylece yedi bileşenden oluşan iki boyutlu yapı test edilmiştir. Ölçme modeli için yedi bileşenden oluşan iki boyutlu yapının doğrulandığı ve kabul edilebilir uyum indekslerinin elde edildiği görülmektedir ($\chi^2/sd=1,84$; RMSEA=0,046; CFI= 0,94; TLI=0,90; SRMR=0,10). Faktör yük değerleri incelendiğinde, dışsal boyutu için değerlerin 0,49 ile 0,95 arasında olduğu; Zihinsel ve Yansıtıcı boyutu için ise 0,21 ile 0,82 arasında olduğu görülmektedir. Beşinci bileşen için faktör yük değerinin alt sınırdan olduğu görülmektedir ancak maddenin incelenmesinin ardından ölçme aracında kalmasına karar verilmiştir.

Duyguları Anlama Testi'nin güvenilirliğine ilişkin bilgileri elde etmek amacıyla ölçme aracından elde edilen verilere ilişkin McDonald omega katsayısı ise birinci alt boyut için 0,81; ikinci alt boyut için 0,56 ve ölçeğin tamamı için 0,81 olarak kestirilmiştir. Güvenirlik katsayısında 0,50'nin alt sınırı olarak kabul edildiği göz önünde bulundurulduğunda ölçekten elde edilen verilerin güvenilir olduğu yorumu yapılabilir. Testin orijinalinin güvenilirlik kanıtında tutarlık indeksi $=0,676$ olarak belirtilmiştir (Pons, Harris, & Doudin, 2002).

Denham (1986) tarafından geliştirilen “Denham’s Affect Knowledge Test (AKT)- Duygu Anlama Testi”nin 48-72 aylık çocuklar için geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yapan Kılıç (2012) uyarlama çalışması sonucunda Testin Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonucu duygu tanıma ve isimlendirme alt testlerinin kıkare değerleri anlamlı çıkmıştır ($\chi^2=37.93, p=0.05$). Duygu tanıma ve duygu isimlendirme alt testlerinin iyilik uyum indeks değerleri RMSEA= 0.07, NFI=0.95, CFI=0.95, GFI=0.84 and AGFI =0.92. 'dir. Duygusal bakış açısı alma alt testinin (stereotipik durumlar ve stereotipik olmayan durumlar) kıkare değeri ($\chi^2=392, p=0.05$) anlamlı çıkmıştır ve bu alt testin iyilik uyum değerleri RMSEA=0.08, CFI=0.93, GFI=0.84 ve AGFI=0.80. olarak belirlenmiştir. Testin cronbach alfa değerleri; duygu tanıma ve isimlendirme alt testleri için. 64, duygusal bakış açısı alt testi için .88 olarak bulunmuştur.

Denham Duygu Anlama Testi”nin (1986) 60-72 aylık çocuklar için geçerlik ve güvenirlik çalışması Yılmaz (2012) tarafından yapılmıştır. İçerik geçerliliğini belirlemek üzere uzman görüşüne başvurulmuş, madde analizi yapılmıştır. Uzmanlar arası güvenirlik korelasyon katsayısı .88 olarak hesaplanmıştır. Yapı geçerliliğinde ise Açıklayıcı Faktör Analizi kullanılmıştır. Yapılan ölçümler sonucu Barlett sınaması değeri 756.123; p değeri 0.000 olarak, KMO değeri ise. 737 olarak hesaplanmıştır. Faktör analizinin sonucunda Denham Duygu Anlama Testi’ndeki 20 sorunun orijinal formdaki gibi tek faktör altında toplandığı belirlenmiştir. Ayrıca testteki maddelerin aldığı faktör yükleri analiz edildiğinde temel bileşenler analizine göre, madde faktör yüklerinin .37 ile .70 arasında değiştiği belirlenmiştir. Testin alt boyutlarının olmadığı, tek boyutlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tüm istatistiksel analizler sonucunda, Denham Duygu Anlama Testi’nin çocukların duygularını anlama becerilerini belirlemede geçerli ve güvenilir bir araç olduğu saptanmıştır (Yılmaz, 2012).

Denham Duygu Anlama Testi”nin (1986) 48-72 aylık çocuklar için geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yapan Yılmaz ve arkadaşları (2019) tarafından, geçerlik çalışmaları için ölçüt geçerliği ve yapı geçerliğine bakılmıştır. Ölçüt geçerliğinin belirlenmesi amacıyla uzman görüşüne başvurulmuş, kapsam geçerliği indeksi 0.977 olarak hesaplanmıştır. Yapı geçerliğini test etmek amacıyla ilgili test ile dış testler arasındaki korelasyon katsayısının hesaplanması yöntemi ile açıklayıcı faktör analizi yöntemi kullanılmıştır. Varimax tekniği ile döndürülmüş maddelerin faktör yükleri incelendiğinde; maddelerin .334 ile .853 arasında değişen faktör yükleri olduğu ve faktör analizi sonucunda yapı geçerliğini sağladığı belirlenmiştir. Araştırmanın güvenirliğini belirlemek için, Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı hesaplanmıştır. Testin toplam Cronbach Alfa katsayısının 0.916 olduğu bulunmuş, test-tekrar test güvenirliği kapsamında Pearson korelasyon katsayısının 0.627 olduğu saptanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre Denham Duygu Anlama Testinin 48-72 aylık çocukların duyguları tanıma ve anlama becerilerini değerlendirmek amacıyla kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu görülmüştür (Yılmaz, Tepeli ve Güven, 2019).

ÖNERİLER

Elde edilen bulgular doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur;

- Duyguları Anlama Testi'nin okul öncesi 36-59 aylık çocuklara yönelik olarak geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılabilir.
- Geçerlik güvenilirlik çalışması okul öncesi dönemden farklı olarak, ilkökul dönemindeki çocuklar için de yapılabilir. Ayrıca bu testi Mersin ili dışındaki farklı illerde ve farklı sosyoekonomik gruplar üzerinde uygulanarak aracın iç tutarlılığının geliştirilmesi ve geçerliliğinin sınanması ile ilgili çalışmalar yapılabilir.
- Duyguları Anlama Testi'nden çocukların aldıkları puanlar ile cinsiyet, yaş, anne baba eğitim düzeyi, sosyoekonomik durum, okul öncesi eğitime devam etme durumu gibi farklı değişkenler arasındaki ilişki incelenebilir.
- Duyguları Anlama Testi rehberliğinde erken çocukluk döneminde duyguları anlamaya yönelik yeni ölçme araçları geliştirilebilir.

Etik Metni

"Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir. Araştırmanın etik kurul izni Gazi Üniversitesi Etik Komisyonundan 04.11.2021 tarih ve E.204965 sayılı kararı ile alınmıştır."

Yazarların Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada birinci yazarın katkı oranı %60, ikinci yazarın katkı oranı %40'tır.

KAYNAKÇA

Brown, T. A. (2015). *Confirmatory factor analysis for applied research*. Guilford Publications.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.

Campos, J. J., Walle, E. A., Dahl, A. ve Main, A. (2011). Reconceptualizing emotion regulation. *Emotion Review*, 3(1), 26-35. <https://doi.org/10.1177/1754073910380975>

Colwell, M. J. ve Hart, S. (2006). Emotion framing: Does it relate to children's emotion knowledge and social behavior? *Early Child Development and Care*, 176(6), 591-603. doi: 10.1080/03004430500147367

Crocker, L. M. ve Algina, J. (1986). *Introduction to classical and modern test theory*. Holt, Rinehart, and Winston.

Denham, S. A. ve Burton, R. (2003). *Social and emotional prevention and intervention programming for preschoolers*. Kluwer Academic Publishers Group.

Denham, S. A., Copeland, M.-J., Strandberg, K., Auerbach, S. ve Blair, K. (1997). Parental contributions to preschoolers' emotional competence: Direct and indirect effects. *Motivation and Emotion*, 21(1), 65–86. <https://doi.org/10.1023/A:1024426431247>

Dunn, J. ve Hughes, C. (1998). Young children's understanding of emotions within close relationships. *Cognition and Emotion*, 12, 171–190. <https://doi.org/10.1080/026999398379709>

- Ekman, P. ve Cordaro, D. (2011). What is meant by calling emotions basic. *Emotion Review*, 3(4), 364-370. <https://doi.org/10.1177/1754073911410740>
- Ercan, İ. ve Kan, İ. (2004). Ölçeklerde güvenilirlik ve geçerlik. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 30(3), 211-216.
- Frijda, N. H. ve Parrott, G. W. (2011). Basic emotions or ur-emotions? *Emotion Review*, 406-415. <https://doi.org/10.1177/1754073911410742>
- Hooper, D., Coughlan, J. ve Mullen, M. (2008). Structural equation modelling: guidelines for determining model fit. *Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53-60. DOI:10.21427/D7CF7R
- Jack, R. E., Garrod, O. G. ve Schyns, P. G. (2014). dynamic facial expressions of emotion transmit an evolving hierarchy of signals over time. *Current Biology*, 24, 187-192. <https://doi.org/10.1016/j.cub.2013.11.064>
- Karasar, N. (2015). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kuyucu, Y. ve Tepeli, K. (2013). 60-72 aylık çocukların akranlarına karşı gösterdikleri duygusal ve davranışsal tepkilerinin duyguları anlama becerileri açısından incelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 36, 91-100.
- MacCallum, R. C., Widaman, K., Zhang, S. ve Hong, S. (1999). Sample size in factor analysis. *Psychological Methods*, 84-99. DOI:10.1037/1082-989X.4.1.84
- Meijer, R. R. ve Sijtsma, K. (2001). Methodology review: Evaluating person fit. *Applied Psychological Measurement*, 25(2), 107-135. <https://doi.org/10.1177/0146621012203195>
- Özdamar, K. (2017). *Modern bilimsel araştırma yöntemleri*. Nisan Kitabevi.
- Pons, F., Harris, P. L., & Doudin, P.-A. (2002). Teaching emotion understanding. *European Journal of Psychology of Education*. *European Journal of Psychology of Education*, 17(3), 293-304. doi:10.1007/BF03173538
- Rocha, A., Roazzi, A., Silva, A. L., Candeias, A., Minervino, C. M., Roazzi, M. ve Pons, F. (2015). Test of emotion comprehension: Exploring the underlying structure through confirmatory factor analysis and similarity structure analysis. A. Roazzi, B. de Souza ve W. Bilsky (Dü) in, *Facet Theory: Searching for Structure in Complex Social, Cultural and Psychological Phenomena* (ss. 66-84). Editör UFPE. doi:10.13140/RG.2.1.2457.4483
- Santrock, J. W. (2012). *Yaşam boyu gelişim*. Nobel.
- Salvucci, S., Walter, E., Conley, V., Fink, S. ve Saba, M. (1997). *Measurement error studies at the National Center for Education Statistics* (NCES). Washington D. C.: U. S. Department of Education.
- Smith, T. W. (2015). *The book of human emotions: An encyclopaedia of feeling from anger to wanderlust*. Profile Books.
- Southam - Gerow, M. A. (2014). *Çocuklarda ve ergenlerde duygusal düzenleme*. Nobel Yayıncılık.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics* (5th edition). Pearson College Div.
- Thompson, R. A. ve Lagattuta, K. H. (2006). Feeling and understanding: Early emotional development. K. McCartney ve D. Phillips in, *Blackwell handbook of early childhood development* (ss.317-337). Blackwell Publishing Ltd. <https://doi.org/10.1002/9780470757703.ch16>

- Tsai, J. (2019). Culture and emotion. R. Biswas-Diener ve E. Diener in, *General psychology: Required reading*. Noba Project.
- Webster-Stratton, C. ve Reid, M. (2004). Strengthening social and emotional competence in young children. The foundation for early school readiness and success: Incredible years classroom social skills and problem-solving curriculum. *Infants ve Young Children*, 17(2), 96-113. DOI:10.1097/00001163-200404000-00002
- Yılmaz, E. (2012). *60-72 aylık çocukların duyguları anlama becerilerinin sosyal problem çözme becerilerine etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.